

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o jednorazowym świadczeniu pieniężnym dla działaczy opozycji antykomunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią poseł Urszulę Rusecką.

(-) Waldemar Andzel; (-) Jan Krzysztof Ardanowski; (-) Zbigniew Babalski; (-) Barbara Bartuś; (-) Dariusz Bąk; (-) Mariusz Błaszczak; (-) Joanna Borowiak; (-) Bożena Borys-Szopa; (-) Lidia Burzyńska; (-) Zbigniew Chmielowiec; (-) Przemysław Czarnek; (-) Anita Czerwińska; (-) Katarzyna Czochara; (-) Elżbieta Duda; (-) Barbara Dziuk; (-) Radosław Fogiel; (-) Piotr Gliński; (-) Robert Gontarz; (-) Marek Gróbarczyk; (-) Czesław Hoc; (-) Jarosław Kaczyński; (-) Ewa Kozanecka; (-) Leonard Krasulski; (-) Anna Krupka; (-) Władysław Kurowski; (-) Anna Kwiecień; (-) Tomasz Latos; (-) Joanna Lichocka; (-) Krzysztof Lipiec; (-) Marzena Machałek; (-) Marlena Magdalena Małąg; (-) Anna Milczanowska; (-) Jan Mosiński; (-) Anna Paluch; (-) Teresa Pamuła; (-) Jerzy Paul; (-) Anna Pieczarka; (-) Jerzy Polaczek; (-) Marcin Porzucek; (-) Urszula Rusecka; (-) Tomasz Rzymkowski; (-) Jacek Sasin; (-) Anna Schmidt; (-) Kazimierz Smoliński; (-) Krzysztof Sobolewski; (-) Marek Suski; (-) Aleksandra Szczudło; (-) Stanisław Szwed; (-) Ewa Szymańska; (-) Janusz Śniadek; (-) Adam Śniezek; (-) Krzysztof Tchórzewski; (-) Robert Telus; (-) Ryszard Terlecki; (-) Teresa Wargocka; (-) Patryk Wicher; (-) Grzegorz Wojciechowski; (-) Agata Katarzyna Wojtyszek; (-) Jarosław Zieliński.

U S T A W A

z dnia2021 r.

**o jednorazowym świadczeniu pieniężnym dla działaczy opozycji antykomunistycznej
oraz osób represjonowanych z powodów politycznych**

Art. 1. Ustawa określa warunki nabywania prawa do jednorazowego świadczenia pieniężnego w 2021 r. dla działaczy opozycji antykomunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych, zwanego dalej „jednorazowym świadczeniem pieniężnym”, oraz zasady jego wypłaty.

Art. 2. 1. Jednorazowe świadczenie pieniężne przysługuje z urzędu osobie, której do dnia 31 grudnia 2021 r. wydano decyzję o potwierdzeniu statusu działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1255).

2. Osobie o potwierdzonym statusie działacza opozycji antykomunistycznej i osoby represjonowanej z powodów politycznych przysługuje prawo do jednego jednorazowego świadczenia pieniężnego.

Art. 3. Jednorazowe świadczenie pieniężne przysługuje w wysokości 3000 zł.

Art. 4. 1. Jednorazowe świadczenie pieniężne wypłacane jest z urzędu przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych do dnia 31 marca 2022 r.

2. W przypadku osoby, o której mowa w art. 2 ust. 1, zamieszkałej za granicą jednorazowe świadczenie pieniężne wypłaca się w państwie zamieszkania na rachunek bankowy tej osoby za granicą. Wypłata dokonywana jest w walucie wymiennej.

Art. 5. 1. Decyzję w sprawie jednorazowego świadczenia pieniężnego wydaje Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

2. Decyzja o przyznaniu jednorazowego świadczenia pieniężnego nie wymaga uzasadnienia.

3. Decyzja w sprawie jednorazowego świadczenia pieniężnego, sporządzona z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego, może zamiast podpisu zawierać nadruk imienia i nazwiska wraz ze stanowiskiem służbowym osoby upoważnionej do jej wydania.

4. Decyzji o przyznaniu jednorazowego świadczenia pieniężnego nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

Art. 6. Kwoty jednorazowego świadczenia pieniężnego nie wlicza się do dochodu, o którym mowa w:

- 1) art. 26 ust. 7e ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1128, z późn. zm.¹⁾);
- 2) art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133 oraz z 2021 r. poz. 11);
- 3) art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 794, 803 i 1981);
- 4) art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2021 r. poz. 1842).

Art. 7. Kwoty jednorazowego świadczenia pieniężnego nie wlicza się do przychodu, o którym mowa w art. 10 ust. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1300 oraz z 2021 r. poz. 1621).

Art. 8. Ustalając prawo do świadczeń rodzinnych, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 oraz z 2021 r. poz. 1162 i 1981), lub świadczeń z funduszu alimentacyjnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 877, 1162 i 1981), do dochodu członka rodziny, o którym mowa w tych ustawach, nie wlicza się wypłaconej członkowi rodziny kwoty jednorazowego świadczenia pieniężnego.

Art. 9. Z kwoty jednorazowego świadczenia pieniężnego nie dokonuje się potrąceń i egzekucji.

Art. 10. Dla celów podatku dochodowego od osób fizycznych jednorazowe świadczenie pieniężne stanowi świadczenie, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 25c ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Art. 11. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735 i 1491).

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2021 r. poz. 1163, 1243, 1551, 1574, 1834 i 1981).

Art. 12. Jednorazowe świadczenie pieniężne oraz koszty jego obsługi są finansowane ze środków budżetu państwa.

Art. 13. W celu wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego Prezes Rady Ministrów może dokonać, w drodze rozporządzenia, przeniesienia planowanych wydatków budżetowych, między częściami budżetu państwa, mając na względzie zapewnienie ich przejrzystości oraz stopień realizacji dochodów i wydatków budżetu państwa.

Art. 14. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Uzasadnienie

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1255) działaczem opozycji antykomunistycznej jest osoba, która w okresie od dnia 1 stycznia 1956 r. do dnia 4 czerwca 1989 r., łącznie przez co najmniej 12 miesięcy prowadziła, w ramach struktur zorganizowanych lub we współpracy z nimi, zagrożoną odpowiedzialnością karną, działalność na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowania politycznych praw człowieka w Polsce. Natomiast osobą represjonowaną z powodów politycznych jest osoba, która w okresie od dnia 1 stycznia 1956 r. do dnia 31 lipca 1990 r. podlegała różnym formom represji, wymienionym w ustawie. Ustawa z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych była wielokrotnie nowelizowana, a jej zmiany szły w kierunku rozszerzania wsparcia udzielanej ww. grupie.

Od 15 października 2020 r., przyznano prawo do świadczenia wyrównawczego, jeśli osoba o potwierdzonym statusie działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych pobiera emeryturę lub rentę inwalidzką albo rentę z tytułu niezdolności do pracy w kwocie niższej niż 2501,76 zł brutto miesięcznie. W takiej sytuacji osobie tej przysługuje wyrównanie pobieranego świadczenia do tej kwoty.

W bieżącym roku weszły w życie nowe regulacje¹ pozwalające na zwiększenie dostępności pomocy pieniężnej. Objęły one zwiększenie wysokości i częstotliwości przyznawania pomocy pieniężnej jednorazowej, podniesienie kryteriów dochodowych przy pomocy jednorazowej oraz przy pomocy okresowej. Wprowadzono również nowy sposób ustalania podstawy wymiaru kapitału początkowego, uznając za okresy składkowe okresy represji politycznych, z jednoczesnym przyjęciem kwoty przeciętnego wynagrodzenia za podstawę wymiaru składek w tym okresie. Oznacza to, że emerytury tych osób będą wyższe. Wprowadzono również istotne uprawnienie pracownicze – działaczom opozycji antykomunistycznej oraz osobom represjonowanym z powodów politycznych pozostającym w zatrudnieniu przysługuje dodatkowy 5-dniowy urlop w roku kalendarzowym.

Osoba o potwierdzonym statusie działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych ma również prawo do świadczenia pieniężnego wynoszącego od 1 marca 2021 r. 460,50 zł, które jest waloryzowane i zwolnione z podatku

¹ Ustawa z dnia 30 marca 2021 r. o zmianie ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 794).

dochodowego od osób fizycznych oraz może korzystać z pierwszeństwa do środowiskowej opieki socjalnej, w tym w uzyskaniu miejsca w domu pomocy społecznej, ulgi taryfowej w wysokości 50% przy przejazdach środkami komunikacji miejskiej, czy też ulgi przejazdowej w wysokości 51% na przejazdy w komunikacji krajowej środkami publicznego transportu zbiorowego. Również samorząd terytorialny może udzielać pomocy osobom uprawnionym, w zakresie udogodnień komunikacyjnych, świadczeń mieszkaniowych, kulturalnych, zdrowotnych i oświatowych.

W projektowanej ustawie proponuje się przyznanie ww. osobom prawa do jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 3 000 zł. Projektowana ustawa o jednorazowym świadczeniu pieniężnym przysługującym działaczom opozycji antykomunistycznej oraz osobom represjonowanym z powodów politycznych określa warunki nabywania prawa do jednorazowego świadczenia pieniężnego oraz zasady wypłaty tego świadczenia. Celem jednorazowego świadczenia pieniężnego jest dodatkowe wsparcie dochodowe osób o potwierdzonym statusie działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych.

Prawem do przedmiotowego świadczenia byłyby objęte osoby, które status działacza opozycji antykomunistycznej oraz osoby represjonowanej z powodów politycznych uzyskały na podstawie decyzji Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych do 31 grudnia 2021 r. Osobie o potwierdzonym statusie działacza opozycji antykomunistycznej i osoby represjonowanej z powodów politycznych przysługiwać będzie prawo do jednego jednorazowego świadczenia pieniężnego.

Świadczenie byłoby wypłacane z urzędu przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych w kwocie 3000 zł i byłoby przyznawane w drodze decyzji administracyjnej. Decyzję w sprawie jednorazowego świadczenia pieniężnego wydaje Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Decyzja przyznająca jednorazowe świadczenie pieniężne nie wymaga uzasadnienia i nadaje się jej rygor natychmiastowej wykonalności.

Proponuje się, by świadczenie było wolne od egzekucji i nie podlegało wliczeniu do dochodu uprawniającego do świadczeń i dodatków przysługujących na podstawie odrębnych przepisów oraz by było wolne od podatku dochodowego od osób fizycznych.

W sprawach nieuregulowanych w projektowanej ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

Proponuje się by wypłata jednorazowego świadczenia pieniężnego nastąpiła do 31 marca 2022 r. Oznacza to, że wypłata jednorazowego świadczenia pieniężnego rozpocznie się

w grudniu 2021 r., tj. w miesiącu, w którym przypada 40-rocznica wprowadzenia stanu wojennego. W przypadku osoby uprawnionej zamieszkałej za granicą jednorazowe świadczenie pieniężne wypłacane byłoby w państwie zamieszkania na rachunek bankowy tej osoby za granicą, wypłata dokonywana będzie w walucie wymiennej.

Świadczenie to, wraz z kosztami jego obsługi, byłoby finansowane w ramach środków budżetu państwa.

Skutki finansowe proponowanej regulacji szacuje się na kwotę ok. 42 mln zł.

Projekt ustawy przewiduje w celu wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego możliwość dla Prezesa Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia, przeniesienia planowanych wydatków budżetowych, między częściami budżetu państwa, mając na względzie zapewnienie ich przejrzystości oraz stopień realizacji dochodów i wydatków budżetu państwa.

Proponuje się by ustawa weszła w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Termin wejścia w życie projektowanej ustawy nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego i nie stoi w sprzeczności z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461).

W opinii projektodawców projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu.